

به نام خدا

آشنایی بیشتر با گیاه سالیکورنیا یا قلیا:

یکی از گیاهان شورزی سازگار با شرایط آب و هوایی کشور گیاه سالیکورنیا است. با استفاده از پژوهش‌های انجام شده در خصوص این گیاه که در حوزه دارویی و صنعتی می‌تواند بازار مناسبی در داخل و خارج کشور داشته باشد، به معرفی آن می‌پردازیم.

در این مقالات آمده است: «شورزی‌های جنس سالیکورنیا چند سالی است توجه محققان دنیا را به خود جلب نموده است. سالیکورنیا شامل ۱۱ جنس و حدود ۱۰۰ گونه و از خانواده اسفناج یا کنوپودیاسه (Chenopodiaceae) هستند.»

بر اساس یافته‌های این پژوهش: «خانواده اسفناج (Chenopodiaceae)، با حدود ۱۰۳ جنس و هزار گونه و دارای پراکندگی وسیع در سطح دنیاست و از نظر تنوع و تعداد گونه‌ها، دومین مقام را بین خانواده‌های گیاهی دنیا دارد. خانواده Chenopodiaceae از خانواده‌های بزرگ در ایران و دارای پراکندگی وسیعی در اکثر نقاط کشور، به خصوص در مناطق شور، از خاک‌های شور و بیابان‌ها، تا سواحل شور دریاها و دریاچه‌های شور (دریای خزر، خلیج فارس، دریاچه نمک و...) است. اغلب گیاهان این خانواده، هالوفیت هستند و دارای اهمیت اکولوژیکی فراوان و همچنین اهمیت اقتصادی هستند.»

گیاهشناسی و اکولوژی سالیکورنیا :

سالیکورنیا عموماً در اراضی شور و باتلاقی در حاشیه رودخانه‌ها، دریاچه‌های شور و دریاها در نواحی رویشی ایران و توران و خلیج عمان رشد دارد. تیپ اراضی رشدی شامل دشت‌های سیلابی و بویژه اراضی پست با دامنه ارتفاعی زیاد از ۲۰ تا ۲۲۰۰ متر و در اصفهان در اطراف گاو خونی و قسمت‌های شرق اطراف ورزنه و فارفان مشاهده می‌شود. دامنه بارندگی زیاد و متوسط سالیانه ۸۰ تا ۳۰۰ میلی‌متر، نوع ریزش بسیار متغیر، ایجاد در رویشگاه قلیا علاوه بر شوری خاک و صرف نظر از بارندگی به هیدرولوژی و سطح سفره آب زیر زمینی بستگی کامل دارد. مقاوم به تغییرات دمائی بوده و دمای ۵/۱۰ تا ۲۶ درجه سانتیگراد و حدود حرارتی بین ۳۰- تا ۵۰ درجه سانتیگراد را می‌تواند تحمل نماید. در حالیکه در ناحیه خلیج عمانی بدون یخبندان است، ناحیه رویشی ایران و توران گاهی تا بیش از ۴ ماه دوره یخبندان دارد. از نظر خاک‌های واجد سالیکورنیا، خاک‌های شور اشباع از رطوبت، عمیق تا نیمه عمیق، بافت متغیر، دامنه EC از ۱/۸ تا ۱۸۲ میلی‌موس بر سانتیگراد عموماً قلیا و گاهی خنثی و PH خاک ۶/۷ تا ۲/۸ می‌باشد.

• مهمترین کاربرد هالوفیت‌ها گیاه پالایی آلاینده‌های مختلف از محیط آب، خاک و اتمسفر است

در این پژوهش‌ها مشخص شده است: «مهمترین کاربرد هالوفیت‌ها با توجه به خصوصیات بی‌نظیر آن‌ها در تحمل شرایط نامطلوب استفاده از آن‌ها برای گیاه‌پالایی آلاینده‌های مختلف از محیط‌های آلوده آب و خاک است. گیاه پالایی که یکی از مهمترین شاخه‌های بیوتکنولوژی محیط زیست است، تکنولوژی نوظهوری است که گیاهان و میکروارگانیسم‌های مستقر در محیط ریشه آن‌ها برای حذف، تجزیه یا جذب آلودگی‌های موجود در خاک، آب سطحی، آب زیرزمینی و اتمسفر استفاده می‌شوند.

• سالیکورنیا گیاهی شورزی، با مزه شور، آبدار و یکساله است

نتایج پژوهش‌ها نشان داده است: «سالیکورنیا گیاهی شورزی، دارای مزه شور، آبدار و یکساله است. این گیاه با نام‌های تجاری لوبیای دریایی (Sea Beans)، علف هرز ترشی (Glasswort Pickleweed) و رازیانه آبی مرداب (Samphire Marsh) در دنیا شناخته می‌شود. ارتفاع این گیاه کمتر از ۵۰ سانتی متر است، ساقه‌ها بند بند و آبدار، برگ‌ها کوچک به گونه‌ای که بی‌برگ به نظر می‌رسد و به شکل فلس‌های تحلیل رفته است، به نحوی که در نگاه اولیه گیاه بدون برگ تلقی می‌شود. سالیکورنیا یک جنس از خانواده کنوپودیاسه می‌باشد که به صورت گیاه علفی با ساقه‌های آبدار و گوشتی ظاهر میشود و به طور طبیعی در سواحل دریا و حاشیه مانداب‌های شور رشد و تکامل یافته است. تحقیقات انجام شده نشان می‌دهد که این گیاه توانایی بالایی در تولید دانه‌های سرشار از روغن دارد. عملکرد دانه این گیاه مناسب بوده و دانه این گیاه حاوی 28٪ روغن می‌باشد که این گیاه را به عنوان گزینه مناسبی برای تولید دانه‌های روغنی مطرح می‌سازد.

بر اساس این پژوهش: «۶ گونه سالیکورنیا در مرکز و جنوب ایران شناسایی شده‌اند. گونه *Salicornia iranica* که قادر است شرایط خشک را تحمل کند در مرکز ایران پراکنده شده و گونه *Salicornia persica* که شرایط باتلاقی و بسیار شور را نیاز دارد در جنوب و مرکز پراکنده شده است.»

در این مقالات آمده است: «رویشگاه‌های این گیاه در ایران شامل استان‌های فارس، سمنان، گرگان، خوزستان، بوشهر، هرمزگان، یزد، آذربایجان غربی، آذربایجان شرقی، اصفهان، قم و تهران است. بخشی از این گیاه در رودخانه زاینده رود، تالاب گاوخونی، استان فارس و حاشیه خلیج فارس می‌روید. با وجود اینکه ایران یکی از رویشگاه‌های اصلی این گیاه با پراکنش بالا است، مطالعات انجام شده در این باره در کشورما بسیار محدود است. سه دلیل عمده موجب شده است که سالیکورنیا به عنوان یک گیاه روغنی مورد توجه قرار گیرد:

۱-پتانسیل تولید بالا با آب دریا

۲-روغن قابل استخراج قابل مقایسه با روغن گلرنگ

۳-عملکرد مشابه با سویا با آب شیرین.»

• سالیکورنیا خاصیت آنتی اکسیدانی، ضدالتهابی و ضددیابتی دارد

بر اساس یافته‌های این پژوهش‌ها: «مطالعات فیتوشیمیایی صورت گرفته بر روی این گیاه حضور اسیدهای چرب، استرول‌ها، ساپونین، مشتقات کلروژنیک اسید، آلکالوئیدها، فلاونوئیدها و سایر ترکیبات فنلی را گزارش داده است.»

• دانه سالیکورنیا حاوی ۳۰ تا ۴۰ درصد چربی و منبع خوبی از لوریک اسید است

بر اساس مطالعه موردی گزارش شده است: «salicornia persica حاوی ۳۰ تا ۴۰ درصد چربی و منبع خوبی از لوریک اسید است. از آنجا که روغن به عنوان یک کالای استراتژیک در موضوع امنیت غذایی دارای اهمیت است، روغن حاصل از دانه‌های این گیاه می‌تواند به خود کفایی در این زمینه کمک نماید.»

منابع مورد استفاده :

pakanbazar.com

irrigation.blog.ir

سایت ویکی پدیا

سایت ایسنا